

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leenstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

M. André RODENBACH. — Bouwwerken : Strooken van terugtrekking. — Conventionele rooiing. — Misbruik van Recht.

RECHTSPRAAK.

Boetstraffelijke Rechtbank te Brussel. — 21ste kamer. — 1 Maart 1933. — Schadevergoeding. — Oorlogsinvalid. — Strafrechts. — Invloed der invaliditeit op de vergoeding.

Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen. — 5e kamer. — 16 Maart 1933. — Bevoegdheid. — Pensoenkas der gemeentelijke bedienden en werkliden der stad Antwerpen. — Betwisting. — Burgerlijke Rechtbank. — Wet van 23 Maart 1932. — Verzoeken recht op pensioen. — Burgerlijk contract tusschen gemeente en bedien-

den. — Contractueel karakter der «toetredings-overeenkomsten». — Vrederecht te Oosterzele. — 27 December 1932. — Arbeidsongeval. — Bediende. — Kosteloos vervoer na de uitvoering van het werk. — Niet toepasselijkheid der wet op de arbeidsongevallen. — Gemis aan voldoende bewijs.

NEDERLANDSCHE RECHTSPRAAK

Rb. Rotterdam I, 25 April 1932. — Onstoffelijke schade.

BIBLIOGRAPHIE.

INGEZONDEN BIJDRAGEN.

E. V. D. Bij een vertaling.

WETGEVING.

BALIELEVEN.

BOUWWERKEN

STROOKEN VAN TERUGTREKKING — CONVENTIONELE ROOIING — MISBRUIK VAN RECHT.

Men leert dat de rooiing, welke ieder eigenaar, die aan den openbaren weg paalt, gehouden is aan te vragen, vóór alle oprichting van een gebouw, het kenteeken vertoont van een ware erfdienstbaarheid van algemeen nut. In de steden zijn de aan den openbaren weg aangrenzende eigendommen niet zelden onderworpen, volgens de rooiingsplannen, door de bestuurlijke overheid opgemaakt, aan de verplichting de grenzen van op te trekken gebouwen van verschillende meters afstand achteruit te trekken : het zijn verplichtende strooken van terugtrekken (zones de recul).

De last, die deze eigendommen bezwaart, wordt niet zoozeer opgelegd uit zorg voor esthetisch belang en behaaglijkheid, maar wel veeleer uit zorg voor latere gemakkelijkere verbeteringen van het wegenisnet. De vestiging van dergelijke strooken van terugtrekking geeft aan het Bestuur de mogelijkheid, wanneer een drukker verkeer het vereischt, gemakkelijker tot de verbredening der verbindingswegen over te gaan, door onteigening uit oorzaak van openbaar nut der grondstrooken, reeds voorbehouden, mits een billijke en voorafgaande vergoeding.

De kwestie levert meestal geen moeilijkheid op, wanneer er een algemeen rooiingsplan bestaat : iedereen moet er zich aan onderwerpen, zonder de minst mogelijke opwerping.

Doch, wanneer dit plan ontbreekt, gelijk het voorvalt in menigvuldige plaatsen van het grondgebied, dan rijst de vraag op of men van de volkomenste vrijheid geniet wat betreft de afstanden, zonder gevaar te lopen aansprakelijk gesteld te worden wegens benadeeling der rechten van derden.

Een uiterst belangwekkende uitspraak, rakende conventionele strooken van terugtrekking, bij gemis aan algemeen rooiingsplan, werd op definitieve wijze geveld door het Hof van Verbreking.

Er was sprake, in dit rechtsgeding, van conventionele of officieuze rooiing. De Belgische Staat had aan de Kust, een aanzienlijke oppervlakte grond verkocht aan een maatschappij, die zich bezig hield met speculaties op eigendommen en had in de akte uitdrukkelijk bepaald dat de maatschappij en al de opvolgende koopers de verplichting op zich namen, bij den bouw, een strook van terugtrekking van 1 meter te behouden. De maatschappij, bij elken verkoop der verkavelde perceelen, deed in de akten hetzelfde beding inlasschen waarbij

de koopers telkens de verbintenis aangingen zich te gedragen naar gezegde terugtrekkings-zonen.

Een geschil ontstond weldra tusschen twee eigenaars van verkochte perceelen : de eene had, bij het oprichten van zijn gebouw, den vereischten afstand behouden ; de gebuur, integendeel, had er zich niet mede bekommerd, en, ofschoon zijn akte hem, gelijk de andere, oplegde achteruit te bouwen, had hij bouwplannen ingediend, waarbij eene loggia 2.50 m. op de verboden strook uitsprong. Hij had immers bemerkt dat andere eigenaars er insgelijks op gebouwd hadden, zonder het minste protest noch van Staat, noch van Gemeentebestuur, en dat er overigens, een algemeen rooiingsplan op deze plaats ontbrak. Het Gemeentebestuur keurde nogmaals zijn plans goed en gaf hem toelating tot bouwen. Het huis werd opgericht, doch deze manier van bouwen viel niet in den smaak van den gebuur, die de afbraak der loggia met schadevergoeding eischte omdat deze loggia hem gedeeltelijk het uitzicht langs dezen kant op de zee benam.

De eerste rechter, die van deze zaak kennis nam (Burgerlijke Rechtbank van Brugge) wees dezen eisch af, zich hierop steunende dat er tusschen beide geburen, bij gemis aan overeenkomst, geen rechtsband bestond, waarbij de eene zich wettelijk mocht verzetten tegen een manier van bouwen, door den anderen verkozen en uitgevoerd, op zijn grondgebied. Er werd diensvolgens beslist dat deze laatste slechts van zijn recht had gebruik gemaakt, wanneer hij plans had doen uitvoeren, die behoorlijk door het gemeentebestuur goedgekeurd en ingewilligd werden. Het vonnis werd in beroep teniet gedaan, met recht, ons inziens, en het Verbrekingshof gaf ook den aanklager gelijk.

De beweegredenen, die tot de verandering van het vonnis aangenomen werden, zijn niet alleen juridisch maar tevens redelijk : dewijl al de geburen — zonder uitzondering — zich jegens den Staat verbonden hadden, een strook van terugtrekking in den bouw te behouden, dient men hieruit af te leiden dat elk, zich onderwerpende aan deze algemeene verplichting, zich met rechte mocht verwachten dat de anderen zich insgelijks eraan zouden onderwerpen.

Wie weet, overigens, of, bij den koper, dit vooruitzicht, — dat meer dan op een loutere waarschijnlijkheid leek — gezien de uitdrukke-

lijke bewoordingen der akten, — een der voornaamste beweegredenen niet geweest was, die hem er toe gebracht had het perceel aan te koopen ? Diensvolgens kon met recht de gebuur, die zijn verbintenis niet nakwam, plichtig worden verklaard aan een soortgelijk «misbruik van eigendomsrecht», dat de delictuele of quasi-delictuele verantwoordelijkheid doet ontstaan.

Vruchteloos riep de andere pleiter in dat de plans door de gemeente goedgekeurd werden, dat de Staat ongetwijfeld, opzichtsens andere eigenaars, hare stilzwijgende toestemming dienaangaande gegeven had, of nog dat alle rechtsband tusschen de geburen ontbrak, enkel nog, dat er, op deze plaats, geen algemeen rooiingsplan bestond.

Zoodus, moesten de zijhekkens, die de eigendommen afsloten, teruggeplaatst worden, de loggia, die de betwisting had doen ontstaan moest verdwijnen en een vergoeding, ten titel van schadeloosstelling diende aan eischer uitbetaald.

De Opperste Rechtsmacht, het Hof van Verbreking, bij hetwelk de zaak werd aanhangig gemaakt, trad de beslissing van het Beroepshof bij, doch steunde zijn Arrest op een anderen grondslag, die ook alle belangstelling verdient : in tegenstrijdigheid met de uitspraak van den eersten rechter werd er beslist dat er wel een rechtsband bestond tusschen de geburen, koopers der verschillende perceelen, en dit krachtens art. 1121 van het Burgerlijk Wetboek : men kan iets ten voordeele van een derde bedingen, wanneer zulks de voorwaarde is van een beding dat men voor zich zelf maakt... Er bestond, overigens, in zake, afstand van enkele meters grond, gedaan door iederen eigenaar tot het gemeenschappelijk belang alsmede een bij overeenkomst gevestigde rooilijn, die, hoewel officieus, nochtans diende gevolgd door al deze die zich eraan onderworpen hadden — de eene opzichtsens de anderen. Deze redeneering is allerlogisch.

De leer van het «rechtsmisbruik» — waarvan wij hier een der veelvuldige toepassingen hebben volgens het standpunt van het Beroepshof — verdient, ons inziens, ruimschoots het vertrouwen dat zij geniet, voornamelijk in de betrekkingen die uit de gebuurschap spruiten. Laurent was reeds van meening dat het recht van den eenen door dit van anderen moet beperkt worden en dat de uitoefening van een recht kan ongeoorloofd wor-

den en aanleiding geven tot toepassing van artikel 1382 van het B.W.B., «in geval van schennis van een voorafgaand of gelijkijdig recht», wanneer bijzondere voorzorgs- of behoedsmiddelen deze schending konden beletten. De uitoefening van alle recht moet steeds gepaard gaan met de zorg gelijke rechten van geburen of derden niet te schenden. Delvaux, in zijn werk over de rechten en verplichtingen der bouwmeesters, legt hetzelfde principe uit als een soort «juridische wederkeerigheid», of nog, als een «gedeeltelijke verzaking aan een recht», bij onderlinge toestemming, noodzakelijk bevonden tot het gemeenschappelijk belang («une sorte de mutualité juridique, un consentement commun à des abdications fragmentaires du droit»). Droits et obligations des architectes (Delvaux p. 249 - n° 317) : «Nous estimons, quant à nous, que le voisinage, » nécessité inéluctable des grandes agglomérations, impose non seulement les servitudes » définies par la loi, mais une limitation réciproque des droits co-existants. Cette situation est exprimée par l'expression usuelle : » charges de voisinage. Nous croyons que l'usage d'un droit deviendra illicite, s'il porte » atteinte à un autre droit, alors que des précautions spéciales pouvaient éviter cette » teinte. Nous pensons de même que si l'usage » d'un droit, doit blesser chez autrui un droit » plus essentiel, il faut s'abstenir (conf. Bruxelles 11-4-1905 Pand. Pér. 1906, n° 440). » Sans cette sorte de mutualité juridique, sans » ce consentement mutuel à des abdications » fragmentaires du droit, il n'y a pas de société possible. Il s'en suit, selon nous, que » les constructeurs doivent apporter la plus » grande prudence dans l'exécution de leurs » travaux, à l'égard de voisins, dont la situation est établie, en faisant tout ce qui dépend » d'eux pour éviter de leur causer préjudice ».

Het bijzonder geval, dat wij hooger beschouwden (conventionele of officieuze rooiing) kan, op grondslag van dergelijke principen opgelost worden, in den zin van het Arrest van het Beroepshof — voor zooveel men het standpunt van het Verbrekingshof niet bijtreedt : immers, het bestaan van een rechtsband, door het Verbrekingshof uitdrukkelijk erkend, blijft, in het stelsel van het rechtsmisbruik, volkomen buitengesloten.

ANDRE RODENBACH,
Doctor in rechten, Pleitbezorger,
Gent.

RECHTSPRAAK

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL.

21^e KAMER. — 1 MAART 1933.

Voorzitter : M. De Coster.
Rechters : MM. Paulsen en Vanderveeren.
Pleiters : Mters Vandewiele, Bersez en Spaak.

SCHADEVERGOEDING. — OORLOGSINVALID. — STERFTETAFELS. — INVLOED DER INVALIDITEIT OP DE VERGOEDING.

Wanneer een oorlogsinvalid tengevolge van een schuldige handeling van een derde gewond wordt en onbekwaam tot werken blijft, mag, bij het berekenen van de schadevergoeding, voor feitelijke

werkonbekwaamheid of vervroegde waarschijnlijke sterfte, geen rekening worden gehouden met het percentage van de oorlogsinvaliditeit.

Speciale sterftetafels voor invaliden mogen in dit geval niet gebruikt worden, gezien de onmogelijkheid van een nauwkeurige discriminatie, tenzij men aan den invalid een vergoeding voor morele schade toekent.

Het voordeel voor het toekennen van een kapitaal in de plaats van eene rente wordt gecompenseerd door de gevaren opgeleverd door de belegging.

Gelet op de vonnissen van onze Rechtbank, gedagteekend 8 Augustus 1929, 17 September 1930, 21 Januari 1931.

Aangezien de verwezenen beweren dat de burgerlijke partij, oorlogsinvalid, onderhevig

is aan een bestedende invaliditeit van 100 o/o, dat het aldus onredelijk ware de vergoeding die haar toekomst tengevolge van het misdrijf, te berekenen op grond van sterftetafels die verwijzen naar den levensduur van een gewoon mensch, maar dat men zich hier hoeft te wenden tot afzonderlijke tafelen voor het berekenen van den levensduur van invaliden.

Aangezien deze bewering niet opgaat :

Dat de graad van 100 o/o invaliditeit aan de burgerlijke partij in de militaire commissie voor pensioenen toegekend, geen verband houdt met de sterfelijkheid van den oorlogsinvalid, maar enkel beoogt de vermindering in dezes werkvermogen, zooals dit immers uitdrukkelijk wordt gezegd in den maatstaf der invaliditeit en gevoegd bij 't Koninklijk Besluit van 4 Mei 1920 ;

Dat overigens de rechter, die den omvang van de schade door een oorlogsinvalid tengevolge van een wanbedrijf ondergaan moet vaststellen, niet gebonden is door het percentage der invaliditeit in de militaire commissie opgegeven ;

Dat de rechter oppermachtig naar alle midelen uitziet waarop hij zijn overtuiging staven kan, zoo wel ten opzichte van den lichamelijken weerstand van den oorlogsinvalid op het oogenblik der aanrijding, als ten opzichte van den vermoedelijken levensduur van het slachtoffer ;

Dat het uitgemaakt wordt door de elementen der zaak dat de burgerlijke partij, gerangschikt bij de zwaarste verminkten, getroffen door longtering tijdens den oorlog ten gevolge van stikgas-uitwaseming opgedaan, zich geleidelijk had weten aan te passen aan het bedrijf van marktkramer ; dat dit bedrijf volgens bepaalde cijfers druk was, en van den bedrijver vereischte : weinig rust, vlug en zwaar geladen rondreizen zes maal per week, lange stand onder motregen of wind, warm of koel weder ; afwisselende beoefening, die voor een teringlijder het bewijs levert van bijzondere wilskracht en tevens struise gesteltenis ;

Dat men dus ten onrechte wil inbrengen dat de burgerlijke partij op het oogenblik van het ongeval voortteekenen van een vroegtijdigen dood verloorde ; dat thans meer dan veertien jaar zijn verlopen sedert de eerste verschijnselen van de longkwaal, en de burgerlijke partij thans 42 jaar oud is ; dat het wetenschappelijk bevestigd wordt dat de gevaren van overlijden voor een teringlijder geringer worden met het stijgen van den ouderdom ;

Dat er hoegenaamd geene vaste gegevens bestaan om te besluiten dat de burgerlijke partij op het oogenblik van het ongeval verkeerde in een toestand waar een verhoogde waarschijnlijkheid van zijn sterfte te verrechtvaardigen is ;

Aangezien, anderzijds, de berekening der sterfte met bijzondere tafelen voor invaliden het onrechtvaardig gevolg hebben zou, dat bij gebrek aan nauwkeurige discriminatie tusschen de voorgaande sterfte van de burgerlijke partij en de sterfte haar opgedrongen door de schuld van de verwezenen, deze laatste gedeeltelijk voordeel zouden trekken uit de verkorting van dit leven ;

Dat het dus billijk is de vergoeding te berekenen op grond van de sterftetafel voor normale lieden ;

Dat indien — quod-non, — de verwezenen mochten in het gelijk gesteld worden, de burgerlijke partij gerechtigd zou zijn hare vraag tot een speciale vergoeding van moreelen aard te zien inwilligen, omdat een invalid, bekommerd over zijne wankelende gezondheid, een beterschap van zijn toestand beoogend, en plots teleurgesteld door de vernietiging van deze overwinning op den dood door 's anders wanbedrijf, recht heeft op herstel voor het verdriet hem door het nutteloos maken van zijne waakzaamheid aangedaan ; en aldus zou de rechter, die volledige schadevergoeding heeft te bevelen, verplicht zijn met de eene hand door een verhooging der moreele vergoeding toe te reiken, wat hij met de andere zou geweigerd hebben ;

Aangezien de verwezenen tevergeefs inroepen dat de vrouw van de burgerlijke partij een aanzienlijke plaats bekleedde in de leiding van den handel ; dat dit slechts te bespeuren valt na het ongeval, en tevens het bewijs levert van de verwarring door de verwezenen in het bedrijf gesticht, in zoo verre dat de burgerlijke partij, na korten tijd, van heel den warenboedel heeft moeten afzien ;

Aangezien de verwezenen ten onrechte gewag maken van geringe winsten na het ongeval door den deskundige opgeteekend op hun verzoek, geringe winsten gemaakt door een geknakt mensch, of dezes onervaren vrouw, geringe winsten en uitsterven van den handel die slechts kunnen in aanmerking komen om de verantwoordelijkheid der verwezenen helder aan te toonen ;

Aangezien de onmiddellijke overmaking van een kapitaal aan de benadeelde partij, een risico van belegging bedraagt, dat het voordeel of de winst hieruit vloeiende in vergelijking wordt gebracht door het gevaar van verlies ; dat een inkorting van tien percent van het toegekende bedrag niet past ;

Aangezien, volgens verslag door den heer wetsdokter neergelegd, de onbekwaamheid tot werken van de burgerlijke partij kan geschat worden op honderd percent tijdens de zestien

eerste maanden, en daarna op dertig percent bestedende onbekwaamheid ;

Aangezien de moreele schade voor pijn en smart welke de burgerlijke partij nog gedurig plagen, billijk zullen vergoed worden door het toekennen van eene som van 30.000 fr. ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, rechtsprekende op tegenspraak, verwijst de verwezenen D. V. en D. B. solidairlijk te betalen aan de burgerlijke partij de som van 23.667,73 fr.

Verwijst de verwezenen H. en F. solidairlijk te betalen aan de burgerlijke partij de som van 71.003,17 fr.

Verwijst ze daarenboven, in evenredigheid, tot de kosten en tot de rechterlijke intresten vanaf den dag der aanstelling als burgerlijke partij voor de politierechtbank van Brussel.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN.

5^e KAMER. — 16 MAART 1933.

Voorzitter : M. Willaert, Eenige rechter.
Op. Min. : M. Halleman.
Pleiters : Mter Koll t/Mter Valerius.

BEVOEGDHEID. — PENSIOENKAS DER GEMEENTELIJKE BEDIENDEN EN WERKLIEDEN DER STAD ANTWERPEN. — GETWISTING. — BURGERLIJKE RECHTBANK. — WET VAN 23 MAART 1932. — VERWORVEN RECHT OP PENSIOEN. — BURGERLIJKE CONTRACT TUSSEN GEMEENTE EN BEDIENDEN. — CONTRACTUEEL KARAKTER DER « TOETREDINGSOVEREENKOMSTEN ».

- I. Zoohaast door de gemeenteoverheid ten voordeele van hare bedienden en werklieden een pensioen toegekend en berekend is geworden, geeft dit pensioen aan de genietters een geldelijk voordeel dat deel uitmaakt van hun patrimonium. Het recht op pensioen maakt een burgerlijk recht uit : de betwistingen nopens dit recht vallen zoodoende binnen de bevoegdheid der rechtbanken op grond van art. 92 der Grondwet.
- II. Indien men aanneemt dat art. 44 der verordening van 24 Augustus 1839 betreffende de pensioenkassen der gemeentebedienden der stad Antwerpen, voor wat de betwistingen van burgerlijken aard betreffende de pensioenkassen aangaat, bevoegdheid toekent aan den gemeenteraad, dan is dit artikel in strijd met artikel 94 der Grondwet, dat verbiedt uitzonderingsrechtbanken in te stellen. Dit artikel 44 mag zoodoende, op grond van artikel 107 der Grondwet, niet toegepast worden.
- III. Artikel 5 van de wet van 23 Maart 1932 mag slechts op de bedienden en werklieden der gemeenten toegepast worden in de werkelijk voorgevallen, of in de gevallen die overeenstemmen met de omstandigheden voorzien door den wetgever.
- IV. De bedienden en werklieden der stad Antwerpen ondergaan, op grond der verordeningen betreffende de Pensioenkassen voor bedienden en werklieden der Voorzieningskas voor werklieden, zekere afhoudingen van hunne wedden en toelagen. Hun pensioen wordt gevormd door de opbrengst van deze stortingen. De stad vult enkel eventueel en bij wijze van voorschot het te kort aan, wanneer de middelen van gezegde kassen ontoereikend zijn.
- V. Tusschen de stad Antwerpen en hare bedienden bestaat een overeenkomst betreffende de pensioenen, overeenkomst die, voor wat de stad aangaat, volmaakt is geworden door het aanvaarden der afhoudingen. De herroeping van deze overeenkomst kan niet eenzijdig geschieden omdat de stad zich verbonden heeft door de aanvaarding zonder voorbehoud van de afhoudingen.
- VI. Het feit dat het aan de bedienden en werklieden niet toegelaten is bij hun in dienst treden de bepalingen en voorwaarden der verordeningen betreffende de pensioenen te bespreken, doet niets aan het bestaan van een overeenkomst af ; in tweezijdige overeenkomsten bevindt een der partijen zich bijna altijd in een bevoordeeligden toestand tegenover de andere, zoodat de eerste haar wil aan de tweede kan opdringen. Een « toetredingsovereenkomst » blijft steeds een overeenkomst.
- VII. Uit de voorbereidende werken der wet van 23 Maart 1932 kan men afleiden dat artikel 3 van deze wet niet van toepassing is op reeds toegekende pensioenen die als tegenprestatie van, door het personeel gedragen, lasten worden uitbetaald.

Van den Bosch en cten t/Stad Antwerpen, Gemeentelijke Pensioenkassen en Gemeentelijke Voorzieningskas.

De Heer Halleman, substituut-Procureur des Konings, gaf zijn advies in de volgende bewoordingen :

De aanleggers zijn allen oud bedienden of werklieden der stad Antwerpen. Zij zijn allen titularis van een pensioen toegekend door 1^e verweerster, op grondslag van de stortingen gedaan door aanleggers in de daartoe voorziene kassen. De verweerders hebben de uitkeringen aan aanleggers ten titel van pensioen vermindert met 5 o/o sinds April 1932, en met 10 o/o sinds 1 Mei 1932. Aanleggers voeren aan dat deze afhoudingen ten onrechte werden toegepast. Zij vragen dat de bedragen, aldus afgehouden, hen zouden uitbetaald worden en dat er voor recht zou gezegd worden dat zij onwederroepelijk recht hebben op het pensioen zooals het hen werd toegekend.

Bevoegdheid :

Verweerders roepen de onbevoegdheid der rechtbank in, enerzijds omdat art. 44 van het

reglement op de Pensioenkassen de bevoegdheid van den gemeenteraad voorziet voor alle betwistingen betreffende de uitvoering van het reglement, en anderzijds omdat de beslissing van het College die de vermindering toepaste, een bestuurlijk karakter heeft.

Het is algemeen aangenomen dat het recht op pensioen, eens dat het erkend en vastgelegd geworden is, een burgerlijk recht vormt. Het stadsbestuur heeft door een besluit aangenomen dat eischers een recht op pensioen hebben ; hierdoor hebben de verzoekers het recht de uitbetaling van dit pensioen te vervolgen, volgens de vastgestelde wetteksten. Alle betwistingen betreffende burgerlijke rechten zijn uitsluitend aan de bevoegdheid der rechtbanken onderworpen, ingevolge artikel 92 der Grondwet. Het is dus hier geen administratieve beslissing die rechtstreeks bestreden wordt, maar enkel een eisch tot het verwezenlijken van een burgerlijk recht.

Wat de bepaling, besloten in art. 44 van het reglement betreft, deze is tegenstrijdig met de Grondwet en de algemeene principes van het recht, vermits de Stad niet terzelfdertijd rechter en partij kan zijn. Deze bepaling mag dus niet toegepast worden, ingevolge artikel 107 der Grondwet.

De rechtbank moet zich zoodoende bevoegd verklaren.

Ten gronde :

Ten eerste dient onderzocht te worden wat de basis is van het pensioen of het recht op pensioen, en wat de toestand van aanleggers was, vóór de wet van 23 Maart 1932. Mijns inziens is deze basis een contract tusschen de Stad en de belanghebbenden. Verweerders ontkennen het bestaan van dit contract, daar er hier geen samenloop zou zijn van twee wilskrachten maar wel een reglement door den werkgever aan den werknemer opgelegd. Dit is echter, in rechte, niet het geval. De vrije wil van den werkmans blijft immer bestaan, vermits hij immer kan weigeren in dienst der Stad te treden. Door dezen dienst aan te nemen, onderwerpt hij zich aan het reglement maar dit bindt ook den werkgever. Er is hier dus wel een samenloop van wilskrachten.

Door dit contract verbindt zich de werknemer zekere stortingen te doen in de pensioenkassen. De werkgever verbindt zich deze pensioenen uit te betalen.

Het schijnt mij zonder belang te zijn te onderzoeken of de stortingen door de werknemers gedaan al of niet voldoende zijn om de bedragen als pensioen uit te keeren, in hun geheel samen te stellen, en in welke mate de Stad in de voeding der pensioenkassen tusschen moet komen, vermits zij zich contractueel verbonden heeft de vastgestelde pensioenen uit te keeren.

Wat heeft nu de wet van 23 Maart 1932 aan dezen toestand veranderd ?

Ten eerste dient er opgemerkt te worden dat de wetgever voorzeker het recht heeft in de finanties der gemeenten tusschen te komen, en ook dat hij zelfs verworven rechten kan te niet doen. Indien dus deze wet toepasselijk is op de gevallen die thans aan de rechtbank onderworpen zijn, zal de toepassing der vermindering gewettigd zijn.

Artikel 5 der wet zegt : de wedden, welkdanige vergoedingen, pensioenen of als dusdanig geldende toelagen, toegekend door de provinciën, de gemeenten en de besturen die van de zelfde of van den Staat afhangen, zoo noodig vooraf vermindert in zulke mate als de hierboven bedoelde voordeelen het reeds zijn, worden besnoeid of vallen weg onder dezelfde voorwaarden als laatstbedoelde.

Anderzijds blijkt het uit artikel 3, 6^e der wet dat al de vergoedingen die werkelijke lasten dekken hierin niet begrepen zijn. Alhoewel deze tekst alleen melding maakt der staatsbezoldigden, zoo moet men toch aannemen dat het inzicht van den wetgever was deze bepaling ook op de bedienden der andere besturen toe te passen.

Het komt er dus op aan te onderzoeken of het uitkeeren der litigieuze pensioenen een werkelijke last is.

De stadsgepensionneerden bevinden zich niet in denzelfden toestand als de staatsgepensionneerden. Voor deze laatsten, die geen stortingen doen in een pensioenkas ad hoc, is het pensioen een vrijgevigheid. Voor de stadsbedienden is het geval echter anders. Zij storten hun bijdragen in een onafhankelijke kas. In principe wordt deze kas alleen gevoed door deze bijdragen, en slechts wanneer de gelden noodig voor de uitbetalingen onvoldoende zijn, is het Gemeentebestuur contractueel verplicht de noodige sommen voor te schieten, ten titel van leening ; de Stad stelt zich daarvoor schadeloos zoodra de Staat de kas het veroorlooft. (Art. 2 van het reglement).

De aanleggers hebben dus een recht dat een gansch anderen oorsprong heeft dan dit der staatsgepensionneerden. De gelden der pensioenkassen moeten beschouwd worden als toebehoorende aan degenen die ze gestort heeft, en niet aan de Stad. De Stad moet dus deze gelden weergeven. Men dient het geval te beschouwen als een soort levensverzekering, het Gemeentebestuur zijnde hier de verzekeraar. Het is dus wel een werkelijke last dat het op zich heeft genomen tegenover de aanleggers.

Het bedrag der pensioenen, zooals het vastgesteld werd door de collegiale besluiten en het reglement, is dus niet gewijzigd geworden door de wet van 23 Maart 1932, en aanleggers heb-

ben het recht de volledige betaling van hun pensioen te eischen.

Dientengevolge ben ik van oordeel dat de eisch van aanleggers gegrond is tegenover 1^e verweerster. De 2^e, 3^e en 4^e verweerders kunnen echter niet ten persoonlijke titel veroordeeld worden, daar zij slechts in opdracht van 1^e verweerster handelden. Echter, gezien zij het beheer hebben der Gemeentelijke Voorzieningskas voor Gemeentewerklieden, en dat dus het te vellen vonnis tegen hen moet kunnen ingeroepen worden, zal dit vonnis tegenover hen gemeen dienen verklaard te worden.

VONNIS

Aangezien aanleggers, die de huidige vorde ring inspannen in hoedanigheid van gewezen bedienden of werklieden der Stad Antwerpen, titelvoerders zijn van een pensioen dat uitgereikt is op grondslag der door hen gestorte bedragen in de Pensioenkassen der bedienden, door de zes eerste rechtsvorderaars, en in de Gemeentelijke Voorzieningskas voor werklieden, door den zevenden eischer ;

Aangezien verweerders het pensioen van aanleggers hebben vermindert op voet van 5 % den 1 April 1932 en van 10 % vanaf 1 Mei 1932 ; Aangezien aanleggers aanvoeren dat deze inkortingen ten onrechte toegepast zijn geworden, om reden dat zij een verkregen recht bezitten aangaande het bedrag van hun pensioen, zoodra dit bedrag door de bevoegde overheid, ten hunnen bate, vastgesteld is geworden ;

Aangezien de vordering dus strekt tot het hooren verklaren voor recht dat aanleggers, ingevolge hun titel, een onwederroepelijk recht hebben op het pensioen hun door de Gemeenteraad van Antwerpen toegekend, alsook tot de veroordeeling van verweerders tot de betaling der reeds gedane afhoudingen met de vergoedende en gerechtelijke intresten en de kosten des gedings ;

Aangezien verweerders de stelregel van de scheiding der Staatsmachten inroepen en de onbevoegdheid der rechtelijke macht tegenstellen, enerzijds, omdat artikel 44 van de gewijzigde inrichtingsverordening van 24 Oogst 1839 de bevoegdheid van de Gemeenteraad voorziet voor alle betwistingen betreffende de uitvoering dezer verordening, anderzijds omdat de beslissing van den Schepenaad van 11 Mei 1932, die de vermindering krachtens de Wet van 23 Maart 1932 heeft besloten, van een bestuurlijke eigenschap bekleed is ;

Aangezien indien het aan de Gemeenteoverheid vrijstaat de verdiensten van hare bedienden of beambten te erkennen en een pensioen ten hunnen bate te verwekken op grondslag eener verordening, er in acht dient genomen te worden dat van zooaast dit pensioen toegestaan en berekend is geworden, het aan den genietter een geldelijk voordeel verschafft, dat voortaan in zijn erfdel is ingegaan en waarvan het recht, krachtens artikel 92 der Grondwet, een burgerlijk recht uitmaakt ;

Aangezien dus aanleggers geene bestuurlijke beslissing rechtstreeks hebben bestreden, maar eenen eisch hebben ingediend strekkende tot het verwezenlijken van gezegd burgerlijk recht, dat, verweerders, diensvolgens, geene aanspraak mogen doen op bovengemelde beslissing van den Schepenaad van 11 Mei 1932, om de bevoegdheid der rechtbank te betwisten, en nog veel minder op bovengenoemd artikel 44 der verordening van 24 Oogst 1839 ;

Aangezien, inderdaad verweerders door dit artikel de geschillen aan de kennis der gewone rechtbanken onttrekken, zelfs deze die van burgerlijken aard zijn en die ontstaan zijn uit de bepalingen van gezegde verordening, dat deze toekenning van bevoegdheid de gevolgtrekking medesleept, alzoo eene uitzonderlijke rechtbank te stichten, in strijd met artikel 94 der Grondwet, en de Gemeenteoverheid, die stichter is van de verordening en die zich bevoegdheid toekent in hare eigene zaak, als rechter en partij in te stellen, hetgeen de grondbeginselen van het recht afwijzen ; dat het bestreden artikel dus van onwettelijkheid vatbaar is en bijgevolg, krachtens artikel 107 der Grondwet, niet in toepassing kan worden gebracht ; dat de Rechtbank dus bevoegd is om van het geschil kennis te nemen ;

Aangezien, ten gronde, aanleggers met nadruk tegen de afhoudingen opkomen die hun gedaan zijn geworden in uitvoering van artikel 5 der Wet van 23 Maart 1932 en staande houden dat deze wet op hen niet toepasselijk is ;

Aangezien de wetgever, acht gevende op de huidige omstandigheden die het begrotings-evenwicht niet meer waarborgen, gezegde Wet heeft uitgewerkt om maatregelen te treffen bestemd tot het verschaffen van geld voor de schatkist ; dat deze wet eene vermindering van 10 % beveelt op de wedden en pensioenen van de ambtenaren en werklieden van het staatsbestuur en dezen maatregel ook heeft opgelegd aan de ambtenaren, werklieden en gepensionneerden van de provinciën en gemeenten, en dit om reden van rechtmatigheid ;

Aangezien gezegde wet buiten de wettelijkheid niet is getreden, dat weliswaar, de Heeren volksvertegenwoordigers Melckmans, Uytroever, Debacquer en Fischer, herinnerd hebben, tijdens de vergadering van 17 Maart 1932, dat de gemeentelijke zelfregering moest geëerbiedigd blijven en dat de Wet van 23 Maart 1932 aan de ambtenaren en werklieden niet mocht uitgestrekt worden, maar dat, te dezen opzichte, er geen den minsten vrees bestaat deze

gemeentelijke zelfregeering te zien schenden of miskennen daar het spruit uit het verslag namens de Commissie uitgebracht, door den Heer de Liedekerke, dat de maatregelen genomen door gezegde wet slechts tijdelijk zijn, den grond van de zaken niet raken en de bestaande wetten onaangeroerd laten ;

Aangezien het verders spruit uit de algemeene besprekingen dezer Wet en namelijk uit de herhaalde verklaringen gedaan door den Heer Eersten Minister Renkin, dat de Regeering, met het stelsel van het Staatspersoneel aan dit van de Gemeente toe te passen, eenvoudig de aanwending heeft vervolgd van de stelregel, die haar leidt en onderricht, te weten dat geene enkele klas van lieden mag ontsnappen aan de opofferingen die aan gansch de Natie gevraagd worden ;

Aangezien dat, wat ook de algemeenheid weze der bewoordingen van het bestreden artikel 5, dit artikel slechts aan de ambtenaren en werklieden der Gemeente mag toegepast worden in de wezenlijk voorziene gevallen of in deze die schikken met de omstandigheden in dewelke zij zich bevinden ;

Aangezien aanleggers, om de gegrondheid hunner vraag te staven staande houden dat er geene vergelijking mag worden gedaan, wat het pensioen betreft, tusschen het personeel van den Staat en dit van de Gemeente, dat zij beweren dat er eene overeenkomst tusschen hen en de Gemeente is ontstaan en zich beroepen op artikel 36 der Wet van 23 Maart 1932 ;

Aangezien indien de pensioenen van het personeel van den Staat berekend en uitbetaald zijn zonder de minste last voor de belanghebbenden, hetzelfde zich niet voordoet voor wat het personeel van de Gemeente betreft ;

Aangezien, inderdaad, het spruit uit de bepalingen van artikel 2 der verordening van de Pensioenkas van 24 Oogst 1839, gewijzigd door deze van 4 October 1875, 4 September 1884, 4 Mei 1891, en 4 Maart 1907 alsook uit de artikelen 5 en 10 der verordening van de Gemeentelijke Voorzieningskas van 22 November 1920 ; gewijzigd door deze van 21 Juli 1926, dat gezegde kassen gevoed zijn door aihoudingen gedaan op de wedden en toelagen der bedienden en werklieden der stad ; dat het pensioen dezer werklieden vastgesteld is met de opbrengst hunner storting en dat de Stad het te kort aanvult bij wijze van voorschot, wanneer de middelen van ieder der gezegde kassen ontoereikend zijn, maar dat het bewezen is sedert een paar jaren, dat de aihoudingen in genoegzame mate de pensioenen aanvullen ;

Aangezien volgens gezegde verordeningen aanleggers dus aihoudingen op hunne wedden en toelagen hebben moeten ondergaan, maar dat verweerders met deze aihoudingen te aanvaarden, mits uitkeering van een pensioen de overeenkomst voleind en volmaakt hebben en alzoo rechten en verplichtingen uit dezelve hebben doen ontstaan, dat daaruit volgt dat de herroeping dezer overeenkomst, die haren oorsprong vindt in de omvatting der bepalingen en voorwaarden van de verordeningen van de stad, niet meer kan geschieden, om reden dat de wilsuiging van verweerster, zonder voorbehoud, verpand is geweest door de aanvaarding ;

Aangezien te vergeefs verweerders het bestaan van deze overeenkomst afstrijden, dat inderdaad verweerster, tijdens de wijzigingen gebracht aan de verordening van 24 Oogst 1839, in haar mondeling verslag van 5 September 1908, het volgende heeft kenbaar gemaakt : « De Verordening op de pensioenkas der stad vormt een kontrakt tusschen haar en de deelnemende bedienden, in geval deze, om het aangeduid pensioen te genieten, aan jaarlijksche aihoudingen op hunne wedde onderworpen zijn. Dit kontrakt wag niet gewijzigd worden zonder instemming der beide partijen » ;

Aangezien verweerders, ondanks dit gevoelen, dat nauwkeurig en niet dubbelzinnig is, nochtans trachten het bestaan van gezegde overeenkomst, in twijfel te brengen ; dat, te dezen opzichte ze aanvoeren dat eene overeenkomst hoofdzakelijk den samenloop vergt van twee of meer wilsverklaringen en dat de bediende of de werkmán die in stadsdienst treedt de verplichting aangaat zich bij de Pensioenkas of Voorzieningskas aan te sluiten, zonder dat het hem toegelaten weze er de bepalingen van te bespreken ; dat deze bewijsvoering niet afdoend is ;

Aangezien inderdaad de rechtsleer kenbaar maakt dat in tweezijdige overeenkomsten bijna altijd een der partijen zich in eenen bevooroordeelden toestand bevindt tegenover de andere, maar dat deze omstandigheid echter ter zake niet verder moet worden aanschouwd, daar het niet aangestipt is dat de beheerders van de Pensioen- en Voorzieningskas het recht zouden hebben het eens bepaald toegekend pensioen te verminderen ; dat, bovendien, er tusschen de handelende partijen wel een samenloop van wilskrachten heeft bestaan, vermits aanleggers niet gedwongen waren in dienst der stad te treden, maar dat zij met dezen dienst aan te nemen, zich onderworpen hebben aan de verordeningen, die ook verweerster verbinden, dat er dus werkelijk eene overeenkomst tusschen partijen bestaat die, ingevolge artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek, ter goeder trouw moet worden uitgevoerd ;

Aangezien verweerders zich nog beroepen

op een stelregel van billijkheid en beweren dat indien de beambten en werklieden van de Stad eene verhooging van wedde aanvaarden, zij zich onderling toegevend moeten toonen, in geval van vermindering dezer wedde ; maar dat dit betoog krachteloos moet blijven, om reden dat iedere verhooging aan afhoudingen onderworpen is ;

Aangezien verweerders de tegenwerping zouden kunnen inbrengen dat de hierboven uiteengezette beschouwingen van aard zijn de toepassing der Wet van 23 Maart onvruchtbaar te maken en het doel, dat de wetgever zich had voorgesteld met dezelve uit te werken, te doen missen ; maar dat voor oogen dient worden gehouden dat deze wet toepasselijk is niet alleen aan het nog in dienst zijnde personeel der stad, maar ook aan dezen die eene nieuwe toelage hebben ontvangen zonder dat voor hun pensioenstelling afhoudingen werden gedaan op het verhoogd loon ;

Aangezien eindelijk, krachtens artikel 3 der gezegde wet, deze niet toepasselijk is op reeds toegekende pensioenen die als tegenvergoeding der door het personeel gedragen lasten worden uitbetaald, dat het inderdaad spruit uit de voorbereidende werken dezer wet en namelijk uit het verloop derzelfde dat de vermindering van 10 % slechts toepasselijk is op de vergoedingen die geene werkelijke lasten dekken, dat dit het geval niet is ter zake, daar de afhoudingen die op het verhoogd loon gedaan werden om het pensioen te verzekeren, wezenlijk werkelijke lasten uitmaken ; dat de vraag dus gegrond is ;

Aangezien het met recht is dat de tweede, derde en vierde verweerders in rechte betrokken zijn geworden, daar het beheer der Gemeentelijke Voorzieningskas in hunne handen berust en dat in deze voorwaarden het onontbeerlijk is dat het tegenwoordig vonnis hun gemeen verklaard worde ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord den Heer Halleman, Substituut van den Procureur des Konings, in zijn gelijkluidend advies gegeven ter openbare zitting van 23 Februari 1933, geeft akte 1) aan ieder der verweerders, dat zij het geding schatten ten opzichte van ieder der aanleggers op meer dan vijf duizend frank wat betreft de bevoegdheid en den aanleg ; 2) aan aanleggers, dat zij het geding schatten in elk zijner hoofden en voor elk der aanleggers op meer dan vijf duizend frank voor wat de bevoegdheid betreft ; verwerpende als ongegrond alle verdere en tegenstrijdige besluiten, verklaart zich bevoegd om over de zaak kennis te nemen kennen ;

Verklaart de vraag ontvankelijk en gegrond, zegt voor recht dat aanleggers ingevolge hun titel een onwederroepelijk recht hebben op het pensioen hun door den Gemeenteraad van Antwerpen toegekend, voor aanleggers sub. 1 tot 6 inbegrepen, krachtens de statuten der Pensioenkas der Gemeentebedienden en voor aanlegger sub. 7 krachtens de statuten der Gemeentelijke Voorzieningskas ;

Diensvolgens, verwijst de eerste verweerster tot de betaling der 5 % op 1 April 1932 en der 10 % sinds 1 Mei 1932, onrechtmatig op de pensioenen afgehouden van aanleggers sub. 1 tot 6 inbegrepen, en dit met de vergoedende en rechterlijke intresten ;

Verwijst de eerste verweerster tot de betaling der 5 % op 1 April 1932 en der 10 % sinds 1 Mei 1932, onrechtmatig op het pensioen afgehouden van aanlegger sub. 7, en dit met de vergoedende en rechterlijke intresten ; zegt voor recht dat in het vervolg het pensioen, zonder vermindering aan aanleggers dient geregeld te worden ; zegt dat het tegenwoordig vonnis gemeen is aan de tweede, derde en vierde verweerders, qualitate qua en tegen hen zal kunnen ingeroepen worden ;

Verwijst verweerster, de Stad Antwerpen, tot de kosten des geding ; verklaart het tegenwoordig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle middelen van verhaal en zonder borg, binnen de palen der bewoordingen van artikel 137 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging.

VREDEGERECHT OOSTERZEELE.

27 DECEMBER 1932.

Vrederechter : M. L. Van Hollebeke.
Pleiters : Mters A. Cordier en P. De Sloovere, beiden van de balie van Gent.

ARBEIDSONGEVAL. — BEDIENDE. — KOSTELOOS VERVOER NA DE UITVOERING VAN HET WERK. — NIET TOEPASSELIGHEID DER WET OP DE ARBEIDSONGEVALLEN. — GEMIS AAN VOLDOENDE BEWIJS.

Een bediende die geen risico heeft in de onderneming waar ze werkzaam is, kan niet als dusdanig gelijkgesteld worden met de arbeiders dezer onderneming, in zake arbeidsongevallen. Wanneer het niet genoegzaam bewezen is dat het vervoer bekostigd werd door de onderneming, kan dit vervoer niet als een consecutieve verrichting van het werk aanzien worden en dus geen aanleiding geven tot toepassing der wet op de arbeidsongevallen.

J. V. D. S. t/N. Mij Le Phénix Belge.

Gezien de vraag het volgende voor doel heeft :

Dat aanlegster beweert dat, in dienst zijnde

als bediende bij de firma American Belgian Cone Deyning, vellenfabriek, Hundelghemschesteenweg, Meirelbeke, begin Mei 1931, zij een arbeidsongeval zou hebben opgelopen ; dat zij namelijk « bij het verlaten van haar bezigheden » bij gezegde firma, willende den tram nemen aan de halte dicht bij deze firma, om naar huis toe te keeren, van de opstaprede van den tram zou zijn gegleden en zich aldus ernstig zou bezeerd hebben aan de linker knie en in de zijde, zoodanig dat zij zou moeten verzorgd geworden zijn in het hospitaal en gedurende drie maanden totaal werkonbekwaam zou geweest zijn ;

Dat aanlegster als bediende der firma een loon van fr. 1000.— per maand won en dus onder de toepassing zou vallen der wet op de arbeidsongevallen ;

Dat zij beweert dat de firma haar abonnement op den tram betaalde voor de dagelijkse verplaatsing per tram van Meirelbeke en terug ; dat aldus het arbeidskontrakt zou moeten aanzien worden als aanvangnemend bij het nemen van den tram te Gent en einde nemen bij het afstappen van den tram te Gent ;

Dat alles sinds het ongeval aan aanlegster overkomen zou moeten aanzien worden als gebeurd tijdens en door de uitvoering van het arbeidskontrakt ;

Dat verweerster als verzekeraarster van de firma American Cone Deyning zou moeten instaan voor de betaling van de vergoeding die ingevolge de wet op de arbeidsongevallen aan aanlegster zouden toekomen ;

Gezien aanlegster hare vraag steunt op de wetten van 24 December 1903 en 3 Augustus 1926.

Dat de wet van 3 Augustus 1926 de toepassing der wet van 24 December 1903 uitsirekt tot de beambten welke uit reden van hunne rechtstreeksche of onrechtstreeksche medewerking aan de onderneming, aan dezelfde gevaren blootgesteld zijn als de werklieden waarvan het jaarlijksch loon de fr. 12.000 niet overtreft ;

Gezien, indien het jaarlijksch loon de fr. 12.000 niet overtreft, eischeres in hare hoedanigheid van schrijfter dactylograaf gelast enkel met de briefwisseling, niet de minste risico heeft in de onderneming en dezelfde gevaren niet oploopt als de werklieden ; dat zij dus als bureelbediende niet kan gelijkgesteld worden met de arbeiders der onderneming ;

Gezien het ten anderen niet genoegzaam bewezen is dat het tramabonnement door de firma zou betaald worden of dat aanlegster verplicht was den tram te nemen om zich naar haar werkplaats te begeven of om huiswaarts te keeren, noch dat het ongeval in de uitvoering van het dienstcontract zou voortgevallen zijn na den tijdsduur besteed aan het werk en het sluiten der burelen der firma ; Gezien het naar huis gaan na het sluiten der burelen niet mede brengt dat dit eene consecutieve verrichting van het werk zou zijn, zooveel te meer dat het niet bewezen is, noch aangehaald in de dagvaarding, dat aanlegster boodschappen te Gent zou moeten doen hebben voor de werkgeefster, dat zij integendeel erin verklaart dat het feit voorviel « bij het verlaten harer bezigheden » ;

Gezien diensvolgens de vraag als niet ontvankelijk en niet gegrond voorkomt ;

Gezien de noodige pleegvormen vervuld zijn ;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter des Kantons Oosterzele, rechtsprekende tegensprekelijk :

Verklaren de vraag niet ontvankelijk en niet gegrond ;

Wijzen aanlegster van de hand met verwijz tot de kosten des geding.

Nederlandsche Rechtspraak

RB. ROTTERDAM I, 25 APRIL 1932.

Voorzitter : Mr. S. G. Canes.
Rechters : Mrs. F. G. Scjakwijk, Th. R. J. Wijers.

ONSTOFFELIJKE SCHADE.

Eischer niet-ontvankelijk verklaard in zijn vordering tot vergoeding voor pijn, leed en schrik, daar vermogensrechtelijke vergoeding slechts wordt toegekend voor naar buiten werkend nadeel, dat met vermogensrechtelijken maatstaf kan worden gemeten, en niet voor innerlijke gevoelens en gewaarwordingen.

J. P. Kersbergen, te Hazerswoude, eischer, proc. Pr. J. W. Huijser, tegen
L. Slooten, te Waddinxveen, gedaagde, proc. Mr. J. B. Bouman.

De Rechtbank enz.,
In rechte :

Overwegende, dat gedaagde niet betwist zijne verplichting tot vergoeding van de schade, die eischer door het bij dagvaarding omschreven ongeval heeft geleden, en partijen slechts verschillen over het bedrag dier schade ;

O. in de eerste plaats ten aanzien van de gevorderde vergoeding voor pijn en leed en schrik ;

dat bij het beantwoorden van de vraag, of vergoeding daarvoor op de Wet gegrond is, veelal de geschiedenis van de totstandkoming van art. 1407 B.W. wordt ter hulp geroepen, doch deze daaromtrent geen licht verspreidt :

dat immers in art. 1320 van het Wetboek Napoleon ingericht voor het Koninkrijk Holland, de oorsprong van art. 1407 B.W., aciter « schade en winstderving » voorkwam de zinsnede « de pijn en smart en ontsiering van het lichaam daaronder gerekend » en nergens is toegelicht om welke reden die zinsnede in ons artikel niet is overgenomen : dat uit het weglaten van die woorden zoowel vóór als tegen de toekenning van de hier bedoelde en gevorderde vergoeding een argument wordt en kan worden geput ;

dat echter het argument « pro » nl. dat de Wetgever vergoeding van dergelijke schade voor de hand liggend achtte en daarom de niet overgenomen zinsnede, als overbodig heeft weggelaten, niet het meest aannemelijk is, omdat, gelijk hieronder nader zal worden besproken, toekenning van onstoffelijke schade in den omvang, waarin dit in gemeld art. 1320 geschiedde, niet is in overeenstemming met het systeem onzer wet en dus geenszins voor de hand liggend : dat dan ook de latere Wetgever, toen hij in een bepaald geval vergoeding voor onstoffelijke schade in vollen omvang wilde toekennen, het noodig heeft geacht dit uitdrukkelijk te bepalen (art. 1637 B.W.) ;

dat ten slotte mogelijk is, dat de Wetgever door de bovenbesproken zinsnede te schrappen het antwoord op de vraag, of en in hoe verre vergoeding van onstoffelijke schade als daarin bedoeld op de wet gegrond is, heeft willen overlaten aan de wetenschap en de rechtspraak en dit antwoord in ieder geval door haar zal moeten worden gegeven, nu de geschiedenis de bedoeling van den wetgever in het duister laat ;

O. dat derhalve de oplossing van het twistpunt moet worden gezocht in de bewoordingen, waarin de toepasselijke wetsartikelen zijn vervat, en in de beginselen, die klaarblijkelijk aan de wettelijke regeling omtrent schadevergoeding bij onrechtmatige daad ten grondslag liggen ;

O. dat de wet, waar zij in de art. 1401 en volgende B.W. recht toekent op « vergoeding » van geleden « schade », uiteraard op het oog heeft vermogensrechtelijke vergoeding van vermogensrechtelijk nadeel, daar immers het gansche verbintenissenrecht van vermogensrechtelijken aard is ; dat nu vermogensrechtelijk nadeel niet behoefte te bestaan uitsluitend in rechtstreeksch geldelijk verlies, doch ook kan gelegen zijn in het verlies of het tijdelijk gemis van lichamelijke of geestelijke vermogens, waarover de door de onrechtmatige daad getroffen beschikte en welke voor ieder mensch in het maatschappelijk verkeer een zekere waarde vertegenwoordigen, welke in het algemeen in een geldsbedrag zal kunnen worden uitgedrukt ;

O. dat echter onder het begrip « schade » niet kunnen gebracht louter innerlijke gewaarwordingen, zooals b.v. pijn en schrik, omdat zij, daargelaten dat zij niet op geld waardeerbaar zijn, niet opleveren een verlies van of een vermindering in rechten, goederen of vermogens van den getroffene ;

O. dat het hier gemaakte onderscheid is terug te vinden in verschillende wettelijke bepalingen omtrent den uit onrechtmatige daad voortvloeienden vergoedingsplicht ; dat b.v. art. 1406 B.W. aan de weduwe en de kinderen van den verslagene wel toekent vergoeding wegens verlies van hun kostwinner, doch niet voor het verdriet dat het verlies van den echtgenoot en vader hun veroorzaakt ; dat art. 1408 B.W. den beleedigde wel recht geeft op vergoeding van schade en op betering van het nadeel in eer en goeden naam geleden, doch niet recht op vergoeding wegens de onaangename gewaarwordingen, die hij door de beleediging heeft ondervonden ;

O. dat derhalve op grond van het voorgaande moet worden aangenomen, dat in de Wet is neergelegd het ook in de bewoordingen daarvan uitkomend beginsel, dat vermogensrechtelijke vergoeding slechts wordt toegekend voor naar buiten werkend nadeel, dat met vermogensrechtelijken maatstaf kan worden gemeten, en niet voor innerlijke gevoelens en gewaarwordingen ;

O. dat eischer dus niet-ontvankelijk moet worden verklaard in zijne vordering tot vergoeding voor pijn, leed en schrik, enz...

(Weekblad van het Recht, nr 125.37).

UITGAVEN VAN HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Reeds verschenen :

Mr. René VICTOR : Het belang van de Nederlandsche wetenschap voor de algemeene rechtstheorie.

Mr. Robert VANDEPUTTE : Het begrip van het politiek misdrijf in het Belgisch recht.

Ter perse :

Mr. René DE JONGH : De Wet betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen.

M. Herman JACOB : Het verzekeringscontract in het vergelijkend recht.

Mr. Reinhold VAN LENNEP : De verzekering tegen de werkloosheid in België.

M. Victor LEEMANS : Carl Schmitt. Proeve eener sociologie van den Staat.

Mr. Frans WITTEMANS : Wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden. Commentaar der wet van 20 Juli 1932.

Bibliographie

PROF. H. ISAY. — RECHTSNORM UND ENTSCHEIDUNG. Berlin 1929. Verlag Franz Vahlen. Gen. 15.30 R.M. Geb. 17.85 R.M.

Prof. Isay doet in zijn werk een onderzoek naar de factoren die het tot stand komen der gerechtelijke beslissing beïnvloeden. De titel van het werk «Rechtsnorm en Rechtsbedeeling» duidt aan wat de heersche opvatting als de hoofdborn van het vonnis aanschouwt, opvatting die weergegeven wordt in de formule dat het vonnis de toepassing der wet is. Dit is echter niet alles, meent Isay, het vonnis is meer dan een mechanische toepassing der Rechtsnormen. De divergeerende toepassingen van eenzelfde norm duiden aan, dat een vonnis veeleer een selectie tusschen verschillende rechtsregelen doet; het is niet de Rechtsnorm die de regeling der te beoordeelen verhouding aanleedt, het is integendeel de rechterlijke beslissing die de Rechtsnorm vinden doet. (bl. 22). Hieruit volgt dat het Recht niet bestaat uit een gecodificeerd normencomplex doch uit het geheel der rechtsbedeeling.

De rechterlijke beslissing is «ein Wollen, das als streben auf ein Wertlöhnen gegründet ist» (bl. 56), haar bestanddeelen zijn het gerechtigheidsbewustzijn en het nuttigheidsgevoelen; dit laatste in tegenstelling met het eerste is noch oprionistisch noch algemeen, het is de uitkomst van een reeks naar tijd en plaats veranderlijke voorstellingen die Isay het «praktische Vernunft» (bl. 59) noemt. Uit dit alles blijkt duidelijk dat in het ontstaan van een vonnis of arrest de irrationele factoren een grooten rol spelen.

Hier maakt Isay de kritiek van het intuïtie-begrip zooals het voorgesteld wordt door Geny in aansluiting met Bergson; de ontleding van het intuïtieve vermogen is tot dusverre nog niet genoegzaam gevorderd om juridisch bruikbaar te zijn (69), het onderzoek draagt dan ook hoofdzakelijk op de bovengemelde componenten waarover hij uitvoerig handelt aan de hand van gegevens hem verstrekt door de vergelijkende rechtswetenschap.

De auteur onderzoekt verder de betekenis van de rechtsnormen voor de beslissing van den rechter, en komt tot de overtuiging dat deze beslissing niet afgeleid wordt uit de rechtsnormen, en de motiveering aldus slechts een aanvullend element in de verwezenlijking der rechtsbedeeling is. Trouwens, de motiveering is een fictie volgens Isay. Zooals reeds gezegd werd, niet de beslissing is uit de norm, doch deze wordt uit de beslissing afgeleid; dit is bijzonder het geval wanneer men zich bevindt voor rechtsseinen; aan de noodzakelijke afhankelijkheid der beslissing van de rechtsnorm wordt bovendien afbreuk gedaan door de instelling der scheidsrechter waarin bijna immer aan den scheidsrechter volle vrijheid gelaten wordt om zijn beslissing te vormen. (bl. 179).

Ook in deze wijze van rechtsbedeeling is de norm, product niet oorzaak der beslissing. Als bronnen der rechtsnormen vermeldt Isay de wet, het gewoonterecht, de rechtspraak en het vrij onderzoek. In verband met de studie van de wet onderzoekt Isay het vraagstuk der beoordeeling van de grondwettelijkheid eener wet door den rechter (bl. 213), naar zijne meening bestaat dit recht onbetwistbaar, de opvatting echter die de gebondenheid van den rechter aan de wet voorhoudt levert hier moeilijkheden op, doch in Duitschland heeft het Reichsgericht (Hof van Cassatie) in dato 25 Januari 1924 deze bevoegdheid aan den rechter toegekend (bl. 219); een andere afwijking met ons recht is de uitdrukkelijk voorgescreven gebondenheid der Kamers van het Rijksgerecht niet aan hun eigen beslissingen doch aan deze der andere Kamers; alleen een arrest geveld bij vereenigde Kamers kan een aangenomen jurisprudentie wijzigen (bl. 245).

Een laatste hoofdstuk wijdt Isay aan de studie van de techniek der rechtspraak, en hij stipt zeer juist aan dat dit vraagstuk totnogtoe aan het onderzoek van bijna alle juristen is ontsnapt, hoewel verschillende zeer bekende werken als deze van Ehrlich, Roscoe Pound, Fabreguettes er terloops melding van maken.

Het beoordeelingsstandpunt der beslissing door Isay ingenomen, toont aan dat de techniek der jurisprudentieele bedrijvigheid deze der vorming van de gerechtelijke beslissing zijn moet (bl. 365), deze nu ontstaat irrationeel en wordt naderhand rationaliseerd door de motiveering; de heersche opvatting daarentegen identificeert ontstaan en motiveering, en komt hierdoor tot menige moeilijkheid. De vorming der beslissing door de irrationele componenten vergt geen techniek, hiervan kan slechts sprake zijn in zake de motiveering; de middelen dezer techniek zijn hoofdzakelijk de constructie waardoor de materialiteit der te beoordeelen rechtsverhouding zoodanig voorgesteld wordt dat ze kan gesubsumeerd worden onder de toepassing eener bepaalde norm.

Een tweede technisch procedé is de fictie waarvan het wezen reeds onderzocht werd door Ihering en Geny, doch waarvan de verre theoretische en praktische draagkracht diepzinnig werd ontleed door Vaihinger in zijn «Die Philosophie des Al Ob». Een gelijkaardige techniek aan deze der uitschakeling eener norm door constructie der verhouding, wordt gebruikt om de toepassing eener norm te bewerkstelligen; ook op dit gebied geeft Isay doeltreffende bemerkingen.

Het werk eindigt met eenige beschouwingen over de kunst der advocatuur. De advocaat is in de eerste plaats een verdediger van den enkeling tegenover den Staat. De verdediging der individuele belangen maakt hem er echter geen dienaar van; hij is slechts dienaar van het Recht.

In zake ontstaan en vorming van de gerechtelijke beslissing is het de taak van den advocaat een eerste rechter te zijn en door zijn tussenkomst een waarachtige rechtsbedeeling in de hand te werken. Hij zal hierin gelukken door een aangepaste motiveering door hem zelf verstrekt. In dit alles moet echter rekening gehouden worden van het «Iura novit curia».

Het werk van Prof. Isay is een waardevolle bijdrage tot het onderzoek van een gebied der rechtswetenschap waaraan tot dusverre in de romanistische rechtsliteratuur weinig aandacht geschonken werd omdat bijna al de commentatoren van het napoleonistische burgerlijk wetboek zich vergenoegd hebben aan een dikwerf schitterende tekstenexegese te doen, zonder den sociologischen ondergrond of het maatschappelijk substraat der wettelijke bepalingen grondig te onderzoeken.

Isay heeft zeer juist uitgemaakt dat de rechtsbedeeling geenszins een uitsluitelijk intellectueel bedrijvigheid is, en wat hier als praxis aanschouwd wordt, werd door hem theoretisch onderzocht, onderzoek dat leidde tot de belangrijke gevogtrekkingen waarvan we in den loop dezer bibliographische schets gewag hebben gemaakt.

Een groote verdienste van het werk is het ten nutte maken van de gegevens der vergelijkende rechtswetenschap; hierdoor is het werk ten volle

bruikbaar voor een principieele studie van het verhandelde onderwerp welke ook het burgerlijk recht weze dat toegepast moet worden. Op gebied van ontstaan en motiveering der gerechtelijke beslissing is het dus een werk van internationale betekenis. v. LENNEP.

Ingezonden Bijdragen

Bij een vertaling

De vertaling der twee eerste boeken van het Burg. Wetboek zag het licht, een K.B. keurde ze goed.

Over deze vertaling zelf gaat het niet; daarop valt trouwens niet veel af te dingen. Het gaat over de vertaling van de woorden «CODE RURAL» die er in voorkomt.

Dit werd meestal vertaald door «Landelijk Wetboek»; Ledeganck's vertaling van het B.W. en de herziene uitgave van de Hondt bezorgd door de Kroon in 1899 geven: «landelijk wetboek». Professor Vliebergh in «Beginselen van Strafrecht» en «Beginselen van Strafrechtspleging» wendt als vertaling «Platelandswetboek» aan.

Art. 2, wet van 30 Januari 1924 (Staatsblad 15 Februari 1924, blz. 698), wijzigt enkele art. van het «Landelijk Wetboek». Het K.B. van 10 Juli 1924 (Staatsbl. 19 Juli 1924, blz. 3647) vermeldt insgelijks «Landelijk Wetboek». Een verslag der Middenafdeeling handelt over het wetsvoorstel tot wijziging van het slotlid van art. 55 van het... «Landwetboek» (Parlementaire Bescheiden 1927-28 nr 246). De wet van 7 Maart 1929 (Staatsblad 10 Maart 1929) betreft het «Landwetboek».

J. Simon en P. De Beus in «Belgische Strafwetten» 1932 blz. 519 aanvaarden het woord «Landelijk Wetboek».

In de vertaling van het tweede boek van het B.W. moest terloops bij de opgegeven art. 669 tot 673 melding worden gemaakt van de vervangende bepalingen van het... «Veldwetboek», zooals de vertaling luidt. Moet dit woord nu worden aanvaard als «de» officieele vertaling, hoewel het er toevallig voorkomt? Ik veronderstel van wel daar de commissie ongetwijfeld ieder woord gewikt en gewogen heeft en ook elders «rural» door «veld» heeft weergegeven o.a. in art. 687: «servitudes rurales» dat «velddienstbaarheden» wordt, betaamt het niet dat de VI. juristen de officieele vertaling zouden gebruiken? De eenmaking onzer rechtstaal voor een groote reeks termen zou er veel baat bij vinden.

Sedert de bekendmaking der vertaling in het Staatsblad van 27 October 1932 hoort en leest men nog voortdurend: los- en uitweg in plaats van «overgang» (art. 681), hoogstammige boomen in plaats van «hoog opschietende boomen» (art. 35 Veldwetboek), gebuur in plaats van «nabuur» (art. 646 en volg.), vaststelling van dienstbaarheid in plaats van «vestiging» (art. 649), enz.

Aanschaffing van de officieele Nederlandse vertaling en een kleine krachtinspanning om bij geval den Nederl. tekst na te slaan, meer is er niet vereischt! Ieder VI. jurist kan dagelijks bijdragen tot de veralgemeening en de eenmaking waaraan we zoo'n schrijvende behoefte hebben. E. V. D.

Wetgeving

WETSVORSTEL
TOT HERZIENING DER ARTIKELEN VAN HET
BURGERLIJK WETBOEK BETREFFENDE DE
LANDPACHT EN OPRICHTING VAN
PACHTCOMMISSIEN.

TOELICHTING

Mevrouw, Mijne Heeren,

Door de wet van 7 Maart 1929, hebben onze Wetgevende lichamen eene merkelijke verandering gebracht aan het Burgerlijk Wetboek betreffende de landpacht.

Een der groote verlangens welke tijdens de besprekingen van alle zijden tot uiting kwam was, dat aan den pachter zekerheid over zijn bedrijf moest gegeven worden.

Die besprekingen zijn nog te versch in ieders geheugen opdat ik het noodig zou achten de te dien tijde aangehaalde argumenten opnieuw naar voren te brengen.

Elk was overtuigd dat aan de onzekerheid der pachters een einde moest gemaakt worden. Wel was er verschil van meening nopens de middelen maar niet over het principe.

Nadat de Middenafdeeling der Kamer, voor de meerderheid uit socialistischen bestaande, de pacht van negen jaar met pachterskeuze na 3-6 jaar had aangenomen, voorstelde dat door de meerderheid der Kamer werd verworpen, heeft de Wet zich bepaald tot een duur van negen jaar voor een eerste ingebruikneming. Verder werd de pachtduur of de zekerheid van den pachter nog alleen geregeld door de twee jaar vooropzegging.

Wij hebben op het gevaar dier beslissing gewezen en, benevens de pachterskeuze om de drie jaar, ook, gedurende de eerste ingebruikneming, de opzegging van een jaar gevraagd voor den huurder en van twee jaar voor den verhuurder.

Dat ook werd, onder voorwendsel dat gelijkheid voor beide partijen moest bestaan, afgewezen.

De tijdsomstandigheden waarin de landbouwindustrie verkeert komt bewijzen, wat anders de toekomst toch eens zou gedaan hebben, dat de huidige toestand in zake pachtduur en opzegging niet houdbaar is

Door den duur van de pacht immers wordt niet alleen de termijn geregeld, maar ook de pacht prijs en pachtvoorwaarden.

Niemand onzer zou er na nog durven aan denken een huurprijs voor negen jaar te bepalen, er is al te veel kans dat een van beide partijen er de dupe van worde.

Waar de wet van 7 Maart 1929 anders heel wat voldoening heeft bezorgd, meenen wij het noodzakelijk de middelen te zoeken om die schaduwzijde, de duur en de opzegging ook te verwijderen.

Wij meenen dat er wel mogelijkheid bestaat, zonder de eigenaars in hunne rechtmatige belangen te kort te doen, de huurders toch de noodige zekerheid te bezorgen en dat zonder een vasten pachtduur te bepalen.

Daarom stellen wij voor den pachtduur onbepaald te maken, t. t. z. dat de pachten zouden voortgezet worden zolang de eigenaar geen rechtmatige reden zal hebben om ze te doen eindigen of dat de huurder zelf zijn vrijheid niet wensch te hernemen.

Wij hebben als rechtmatige redenen voor pacht-opzegging van eigenaarswege juist die genomen, welke de wet van 7 Maart 1929 in haar uitzonderingsbepalingen voorziet.

Dat belet niet dat, moesten de eigenaars nog andere rechtmatige redenen tot pacht-opzegging kunnen aanhalen, wij ze heel graag zullen zien toevoegen.

Ons doel is immers niet onrecht te plegen maar wel het te beletten.

Wellicht zal men ons opwerpen dat de bestendiging van de duur voor den verpachter en vrijheid van den pachter om ook zonder voorwaarden opzegging te geven, wel eene bevoordeelige positie voor den laatste schept.

Oppervlakkig gezien, kan het juist zijn; maar wij moeten er op wijzen dat een wet gewoonlijk ten doel heeft de zwakke partij te beschermen en zulks maar moeilijk kan zonder haar eenig voordeel te geven.

De vraag is echter of de positie van pachter en eigenaar ten opzichte van den pachtduur ook wel gelijk is.

Dat betwist ik. Op het oogblik dat de eigenaar de rechtmatige rente van zijn grond heeft en de vrije beschikking wanneer zulks noodig is, kan hij toch niets meer verlangen.

De pachter integendeel kan wel meerdere redenen hebben tot verandering. Noodige uitbreiding of vermindering van het bedrijf b. v. kunnen verandering noodzakelijk maken. Daarbij moet hij dan heel dikwijls rekening houden met omstandigheden die hij niet eens kon voorzien.

Dat is de reden waarom wij voor hem meer vrijheid opeischen.

Het eenige bezwaar dat, naar ons inzien en terecht, door beide partijen kon naar voren gebracht worden is wel de regeling der pachtvoorwaarden.

Wij meenen dat de pachtduur en de pachtvoorwaarden in plaats van aan elkander te zijn gebonden, wel afzonderlijk kunnen staan en dit in 't belang der beide partijen en der gerechtigheid zelve.

Is daarom dat wij onzen toevlucht nemen tot de pachtcommissiën welke dus, gedurende den loop van de pacht zelve, de geschillen omtrent de pachtvoorwaarden kunnen beslechten.

De commissiën zouden, gezien den aard hunner samenstelling, op rechtvaardige wijze oplossingen kunnen brengen aan de geschillen.

Zij zouden, beter dan wie ook, rekening kunnen houden met de omstandigheden om de passende oplossingen te zoeken, en waar de kantonnaie commissiën misschien nog eens een missing zouden kunnen begaan, zijn de Provinciale Kamers daar nog om die te herstellen.

Het is klaar dat aan elke partij, voor die commissiën, de breedst mogelijke verdediging zou moeten worden toegelaten.

In die omstandigheden, meenen wij dan ook gerust van de twee jaar vooropzegging te mogen alzien en ze te vervangen door een jaar.

Voor wat de aanstelling en werking der leden van de Commissiën betreft, laten wij die taak over aan den Heer Minister, alhoewel wij wel meenen dat een zelve regeling als voor de Werkrechtshouders b. v. wel een ideale werking zou zijn.

Een bijzondere wet kan daar echter steeds in voorzien.

Hoofdzak volgens ons is thans, en dat ten spoedigste mogelijk, de huidige wetsbepalingen door betere te vervangen, iets waarin wij door dezen wel meenen te kunnen gelukken.

Jos. CHALMET.

WETSVORSTEL

Eerste artikel.

Artikel 1774 van het Burgerlijk Wetboek wordt door de volgende bepalingen vervangen:

De duur van de pacht van een landeigendom is, ondanks elk tegenstrijdig beding of gebruik, onbepaald.

Hij eindigt op geen andere wijze dan:

1° Door opzegging van wege den huurder volgens artikel 1775;

2° Door opzegging van wege den verhuurder volgens artikel 1775 en mits goedkeuring van de door de wet bepaalde pachtcommissiën die beslissen:

a) Of er voldoende reden tot beëindiging van de huur voorhanden is;

b) Of er voldoende aanleiding bestaat tot wijziging der bepaalde voorwaarden.

Als wettige reden tot beëindiging der pacht wordt aangezien:

1° Wanneer de verhuurder zelf of een zijner kinderen, schoonzons of schoondochters, of, bij het overlijden van den eigenaar, de weduwe zelf den eigendom persoonlijk in gebruik wenschen te nemen;

2° Wanneer de gronden ten openbare nutte worden onteigend of aangekocht;

3° Wanneer zij als bouw- of nijverheidsgronden worden in gebruik genomen;

4° Wanneer het betreft eene overeenkomst van onderhuring en de goede gang van het moederbedrijf de aanhechting noodzakelijk maakt;

5° Wanneer de huur of ingebruikneming is toegestaan en aangenomen als onderdeel eener arbeids-overeenkomst welke ophoudt te bestaan.

Art. 2.

Artikel 1775 van het Burgerlijk Wetboek wordt door volgende bepalingen vervangen:

Niettegenstaande elk strijdig beding of gebruik, neemt de pacht van landeigendommen slechts een einde mits opzegging van ten minste één jaar.

In voorkomend geval, wordt de termijn derwijze verlengd dat het gebruik eindigt op de datums voor het vertrek vastgesteld door de pachtvoorwaarden, of, bij gebreke aan deze door het plaatselijk gebruik.

In de gevallen voorzien bij artikel 1776, § 2, al. 2-3, zijn de pachtcommissiën gerechtigd den termijn tot op drie maanden te verkorten.

Echter zal in deze gevallen de ingebruikhebber van die gronden of van het gehuurde goed niet kunnen beroofd worden, dan mits een billijke vergoeding en dat ondanks elke tegenstrijdige bepaling.

In het geval voorzien bij alinea 5 van hetzelfde artikel, neemt de pacht een einde op den eerstvolgenden vervaldag na het verbreken der arbeids-overeenkomst.

Art. 3.

Artikel 1776 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepalingen:

«Eigenaars of huurders welke met de bestaande pachtvoorwaarden geen genoegen meer nemen, kunnen eene aanvraag tot herziening indienen bij de pachtcommissie.

» De aanvraag daartoe dient per aangeteekend schrijven gestuurd aan den Vrederechter-Voorzitter der Commissie van het kanton waarin het verhuurde goed is gelegen en dit minstens zes maanden vóór den pachtvervaldag.»

De Commissiën zijn gehouden te beslissen binnen de twee maanden volgende op de aanvraag.

Tegen de beslissingen der pachtcommissiën kan in beroep gegaan worden bij de Provinciale Commissiën van beroep.

Beroep dient aangegaan per aanbevolen schrijven, binnen de dertig dagen na de beslissing der Commissiën. De Kamers van beroep moeten uitspraak doen binnen de twee maanden volgende op de aanvraag om beroep.

De beslissingen worden van kracht, te beginnen met den eerstvolgenden vervaldag.

Art. 4.

Toevoegen een artikel 1776bis.

In elk rechterlijk kanton, zal overgegaan worden tot de instelling eener pachtcommissie samengesteld uit zeven leden waarvan drie huurders en drie verhuurders, onder voorzitterschap van den Vrederechter of zijn plaatsvervanger.

Waar het aantal verhuurde landgoederen heel gering is, kan de Minister een enkele Commissie voor verscheidene kantons laten optreden.

In elke Provincie zal eene Commissie van beroep worden gevormd, bestaande uit drie leden-pachters en drie leden-verpachters, onder Voorzitterschap van den Voorzitter der Provinciale Landbouwkamer of zijn plaatsvervanger.

Voor beide Commissiën worden evenveel plaatsvervangers aangesteld om mogelijke afwezigen te vervangen.

Samenstelling en werking der Commissiën worden verder geregeld bij Ministerieel besluit.

Jos. CHALMET.
Em. CARLIER.
DE RASQUINET.
Ach. VAN ACKER.
U. JAMAR.
LEPAGE.

Balieleven

Vlaamsche pleitgenootschap van de balie van Brussel

Op 22 Maart l.l. had, in de Eerste Kamer van het Hof van Beroep, 'n zitting plaats met pleitoefeningen, ingericht door het Vlaamsch Pleitgenootschap. Voorzitter, Mter J. Van Overbeke, wees er op dat de pleitoefeningen wel het voornaamste deel uitmaken van onze vereeniging, en dankte de opgekomen leden om de betoonde belangstelling.

Daarna sprak Mter Verougstraete een zeer degelijke pleidooi uit, waarin hij de thesis uiteenzette van een aanlegger, die schadevergoeding eischt om het ongeoorloofd namaken van de door hem gebruikte etiketten, van zijn plakbrieven en van het door hem gedeponeerde handelsmerk, en om onrechtelijke mededinging.

Met spannende aandacht werd deze uiteenzetting door de aanwezigen gevolgd en de Voorzitter was dan ook de toek van al de toehoorders, als hij den jongen confrater geluk wenschte om het klaar en sterk gedocumenteerd pleidooi en om de mooie taal in dewelke hij het voordroeg.

Mter Luc, Peereboom zal op Woensdag, 29 Maart aanst., te 2 uur 33' (in hetzelfde lokaal) aan het woord komen om de thesis van den verweerder te verdedigen.

Het Bestuur vestigt nogmaals de aandacht der Brusselsche confraters — en vooral de stagiaires — op 't groot belang van deze pleitoefeningen, en richt tot allen nogmaals een warme oproep om de vergaderingen en pleitoefeningen bij te wonen.

Vlaamsche Juristen

leest en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtsliteratuur!!

Prof. Mr. Albert KLUYSKENS: Beginselen

van het burgerlijk Recht:

Deel 1. De Verbintenissen (2de druk).

» 2. De Erisenissen.

» 3. Schenkingen en testamenten.

Prof. Mr. Niko GUNZBURG: Het Huwelijkskontraat.

Prof. M. Louis FREDERICQ: Beginselen

van het Belgisch Handelsrecht:

Deel 1. Handelsdaden — Kooplieden —

Handelsovereenkomsten: Verkoop,

pand en warrant — Contracten met

de Handelsagenten — Handelsef-

fecten — Bankverrichtingen, Checks

en rekeningen-courant.

Deel 2. Vennootschappen.

Prof. Paul BELLEFROID: Dictionnaire

français-néerlandais des Termes de droit.

(3de uitgave).

Mr. A. RODENBACH: Welk is mijn Recht?

Erfdienstbaarheden.

Prof. Mr. Emiel VAN DIEVOET: Wat

eigenaar en pachter van ons Pachtrecht

behooren te weten. (2de uitgave met de

medewerking van Mr. Jozef RONDOU).